

KRISTIAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

<i>Predplatná cena:</i>		Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH. Hlavný spolupracovník: FRANTIŠ BLESZKÁNY.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti VIII. ker., Práter-úlica 44. sem sa majú posielat predplatky, jako i do- pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr.
Na celý rok	2 zl. — kr.		
Na pol roka	1 > — >		
Na štvrt roka	— > 60 >		
Jednotlivé číslo 4 kr.			

Panujúci liberalizmus v Uhorsku.

(Nákres kat. žartovného časopisu »Herkó Pátra.«)

Schôdzka národnosti.

Na 10-ho augusta nektorí vodcovia horňoviedieckych slovákov, sedmohradských a južnokrajných rumunov a srbov svolali schôdzku do hlavného mesta krajiny do Budapešte, aby sa poradili o lieku, ktorým by sa spoločné ich urážky zahojily. Židovské noviny vládnej strany na smrť sa naľakali a týchto niekoľko slovenských, rumunských a srbských mužov a najväčšia ich časť veľkým hlasom požaduje, aby vláda túto zamýšľanú schôdzku *zakázala*, lebo že ináč svet sa srúti, popadajú hviezdy. O to nedbajú oné driečne, husacou pečeňou zapáchajúce noviny, že či jesto na to zákonitý právny titul, zákonitá príčina, aby sa tá navrhnutá schôdzka zakázala? Len treba zakázať, keď nie ináč, i násilou, nútením, prestúpením zákona, urazením práva slobodného sa shromažďovania. Veď už navykli na to, aby, bez právnych príčin, bez podržania zákonitosti čokoľvek urobili. Alebo či hľadali právnu príčinu, či hľadali právny základ na to, aby v Nitre, v Čáktorni, v Dunaserdaheli a inde oprotivnú stránku, ľudovú stránku pošliapať mohli, aby zo slobody voľby posmech mohli robiť, aby kandidáta vlády mohli na silu prehnať? Či hľadali právny titul, či hľadali právny základ na to, aby menoslov voličov po krajine mohli poľahovať? Týmto pánom netreba právneho titulu. Oni sú i bez toho dosť opovážliví a podlí všetko urobiť, čo sa im ľúbi, a potlačiť to, čo im je neprijemné. Tak potom možno zakázať i schôdzku národnosti. Takto je všetko možno. Ale zákonným spôsobom nie. Jestli že majú právo *socialisti*, ktorí nenávisť ohlašujú, semeno prevratu rozsievajú a poriadok v krajine nebezpečenstvu vystavujú, denne keď desať shromaždení vydržiavať, prečo že by na to nemali práva iní občania uhorskí?

Tí poradí sa chcjúci rumuni, slováci a srbi sú tiež uhorskí štátni občania, s jakým odôvodnením tedy bolo by možno ich pozbať slobody shromaždenia sa, ktorú zákon každému uhorskému občanovi poisťuje? Tí z cudzých krajín sem zablúdení, z kade ruka, z kade noha, zahálčiví socialisti, ktorým fajné rúčky derie kladivo, píla a hoblík, ktorýchžto ňuch nelúbi vôňu čirišu a kleju, a preto zamienili hluk dielne za ľahšiu rolu vandrovného apoštolovania a ľud mámiac, zákonný poriadok nebezpečenstvu vystavujú z dediny do dediny sa túľajú, odľahujú hlavu rodiny od práce, naučiac ho bočiť od roboty a ľúbil krému, tí sa tedy môžu shromažďovať, sa radiť, môžu mámiť, búriť po uhorsky a nemecky rovnako, ale naším rumunským, slovenským a srbským

spolurodákom nesloboda ani skúmať jakoby sa zahojily ich urážky? Ďakujeme za takýto cit pravdy! I my sme uhri, ktorí tieto riadky píšeme; ba smelo vypopieme, že ináci, než pachoriaci sa papluchi „Pešti Napló“-va, „Pešti Hirrapu“ a iných košerových novin; my sa nebojíme pravdu vysluhovať aj inojazyčným spoluoččanom naším.

Zákon, nemožno prekrúcať jako vrchnák čútorky. Musí každému rovnako merať, lebo ináč je pre psa. Jestli že zákon dáva právo jednému občanovi, aby sa slobodne mohol shromaždiť, musí to dať i druhému. Rumuni, slováci, srbi po bratersky snášajú ťarchy krajiny. Ich dietky tam sú v uhorskom vojsku. Vo vojne v jednej čiare bojujú s našimi dieťkami; svoje telo vystavujú ale gule a ostriu bodáka v záujme uhorskej vlasti; ich daňová knižka dokazuje, že do pokladnice uhorskej vlasti práve tak skladajú svoje haliere, jako my: nebolo by to tedy nesvedomitostou, že keď s nami v jednom rade vlečú jarmo krajiny, aby sme ich vytvorili od občerstvujúceho prameňa práv. V tejto vlasti nikto nesmie byť otrokom. Čas otrotctva už pominul. Všetci sme rovnako slobodní občania, uhri, nemci, slováci, srbi, rumuni. Čo je jednému sloboda, to ani druhému nemôže byť zakázané; čo jednému dáva zákon, to nemôže ani druhému odoprieť svevoľa. Keď smejú uhri, socialisti, vládna strana, katolíci at.d. shromaždenia vydržiavať, s jakým svedomím by bolo možno to iste zakázať rumunom, slovákom, srbovi, ktorí sú ohľadom reči neniuhri, ale ohľadom ich štátneho občanstva, sú prave takými uhrami, jako debrecincania? Len spravodlivosť, ctenie židovskí pánovia!

Protištátne snahy treba síce prekaziť, ale kto sa opováži schôdzku národnosti vopredy odsúdiť? Veď ešte ani to nevieme, čo chcú? Jako že by sme ich tedy slepo mohli odsúdiť! Prosiť, svoju žiadosť predneť, každý má právo, ešte i v Honolulu. Vypočúvajme ich prv, čo chcú, a jestli že ich žiadosť je slušná, vyplníme ju. Asíce nebojíme sa vyznať, že majú oprávnené slušné žiadosti. Vládne noviny menom „Nemzet,“ píšu, že v záujme štátu ani nespravodlivosti netreba sa ľaknúť. Od takejto mravouky nech sa „Nemzet“ zduje a nech si ju podrží. Má veľmi talmudovú chuť. My držíme s evangeliumom, ktoré nespravodlivosť nikdy nedovoľuje. Že u vládnej strany cieľ posväcuje prostriedok, to veľmi dobre vieme. Veď s hrôzou musíme vidieť, že cieľ: v záujme výhody vlády moc sa nefaká ani huncutství, ktoré krv búria. Dostatočným dôkazom toho sú špiny Bánffyových volieb a volebných menoslovov.

My však na tú podlú pôdu vládu a jej zajačokožú bandu nenasledujeme. Čo je nespravodlivé, to nemôže byť v záujme štátu, lebo nespravodlivosť plodí rozhorčenie, pomstu, rozjatreňosť, odháňa pokoj, spokojnosť a zapríčiňuje boj. Že pán Bánffy s rozumom papierového „Nemzet“-u smýšľa to vieme z jeho násilných, nespravodlivých skutkov, ktoré podľa múdrej rady „Nemzet“-a porád kopí nie síce v záujme štátu, ale vlády. My však oproti múdrej obyčaje pána Bánffyho spravodlivosť sa opovážujeme prosiť ešte i pre národnosti. Zakázanie navrhutej schôdzky by sme pokladali za osudnú chybu. Musíme ích vyslúchať, abys me vedeli, čo chcú a jestli žech žiadosti sú slušné, nebojme sa ích vyplniť. Jestli že ale neni sú slušné, bez všetkého hnevu treba ím povedať: „priatelia! vy nechcete rovnoprávnosť na zákone sa zakladajúcu, lež prednosti, výsady, výhody. Toto však protiviac sa zásade rovnoprávnosti, nemôžeme Vám dať.“ Vtedy by sme pokojne i to mohli patriť, keď by sa so svojími žalobami pred súdnu stolicu cudzozemska obrátili, leco v záujme prednosti, výsad ani jeden vzdelený národ by nevystúpil na bojište, ba dozaista ostré hrešenie by došly.

Jaký že ale ošoh bude mať štát z toho, keď zakáže schôdzku národnosti? Žiadon! Čo sme s tým získali? Nič! A čo s tým ztratili národnosti? Nič! Pojdu ino. výndu v cudzú zem, k. pr. do Švajciarska a tam ju zadržia. Len že potom tým neruživejší bude beň porady, a Europa takto povie: v skutku pravda je, že národnosti Uhoreko utlačuje, leco eibla do cudzozemska musei ísť, aby sa mohli poradiť o svojej polohe.

Židovsko-liberálne noviny *opovržlivosťou* nazývajú to, že za miesto porady Budapešť vyznačujú. Oj ako sprostá reč je to? Oprotivne, to je veľmi múdre a vlastenecké nariadenie. S týmto len uznali hlavné mesto za stredisko, za taký priestor, ktorý je na vydržiavanie krajinskej porady najhodnejší. Skrze to vyznávajú sa za synov uhorskej vlasti, lebo v srdci uhorskej vlasti žiadajú sa stretnúť, dozaista preto, aby označily, že aj ích srdco tam bije, nie ale v Bukarešte, v Moskve alebo v Belgráde. Alebo snáď lepšie by bolo bývalo, keď by Turčiansky Sv. Martin, alebo Balážfalvu označia za miesto porady? Tomu by sa bol lepšie radoval židovský liberalismus? My nie.

Neznáme rozvrh práce, ktorý si tá porada predseba vzala, ale tak očúvame, že jedným predmetom bude, zadať prosbu ku kráľovi, aby odsúdení rumunskí vodcovia milosť dostali. Ako chýr ide, na to urobí návrh nektorý slovak, alebo srb.

Už jeden rok minul, že rumunských vodcov nemilosrdný súd do väzenia odsúdil. Veru za ten čas vláda bola by môhla mať dosť príležitosti si to rozvážiť, že ten neludský súd neslúži ku sláve uhorského pravosúdia, a sama by bola mala započat účínok milosti. Ale pán Bánffy rozumie sa len na hlupstvá. Vykona to nezadlho národnostná porada. A dobre. Jej vodcovia už od jedneho roku trpia, už je čas, aby sa ím dvere žalára otvorily.

I ku pozvaniu na poradu máme nekoľko slov.

Nech sa o to postarajú, aby oproti všeobecne rozhlášeným podozrievaniam verejne a určito vyjadrili, že oni patria k *uhorskému štátu*. Porada nech poslúži za príležitosť i na to, aby vyvrátila obžalobu nevlastenectva. Nech vystúpi proti tej žalobe, akoby nevlastenecké snahy spravovaly ích skutky. Nech vyreknú že ačkoľvek podľa reči neni sú uhri, ale sú predsa uhorskými občanmi a chcejú i takýmto ostať.

Jestli to urobia, svojej veci už pol víťazstva zabezpečili. Aby sme sa i o rozposlanom pozvaní spomenuli, upozorňujeme rozposilajúcich, že by lepšie urobili, keď väčšiu váhu kládli na miernosť a prepriatosti pilne vyhýbali. Podporu len tak môžu najst, jestli svojou drsnatosťou neodpudia dobreprajúcich.

Konečne dobre by bolo, keď by sa národnostné noviny, naučily to, aby svoje neresti nie na rováš uhorskému štátu lež na rováš vláde pripisovaly.

I my máme ponosy, ale nikdy nekarháme štát, lež vládu. Keď vždy len štát spomínajú, konečne musíme za pravdu uznať obžaloby židovských novin, že svojich čitateľov chcejú odcudziť od *pojenu uhorského štátu*. Nech odcudzujú od vlády. V tomto i my ím vďačne pomaháme. Ale výjavy ukazujú, jakoby proti vláde ani nemaly veľké námietky. Veď národnostné vidieky opravdu dovážajú mameluckých ablegátov. Nie len hovoriť treba, ctení pánovia, lež i činiť, prekaziť, aby sa vláda zle nedobre nepodporovala.

Jestli sa poučia z tých riadkov tí, ktorým sú venované, rýchlo sa porozumieme.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ablegát vydáva počet. Ablegát ráckeveiského okresu, ktorého tak ľúbia, v okrese jako koza nôž, Mikuláš *Földváry* už asi pol roka sa chystá dostaviť sa do okresu a tam počet vydat zo svojho šafárenia. Ale smýšľanie občanov ešte vždy nepoistuje pána *Földváryho* o tom, že u veľkej väčšiny najde tak vrúčne srdco, jaké úfa najst u pána dekana a z tej príčiny z týždňa na týždeň odkladá, ačkoľvek vzorný

služný, ktorý dáva zámky prelamovať, slovo dal, že žandárov bude tam na dostač, tedy že o „poslucháske obecenstvo“ je postárané. Ale Földváry predsia by radšej mal, keď by nie len páni žandári, lež i voličia poslúchali. A z tej príčiny odhodlal sa, že ešte počká. Do jasene snád sa doňho zalúbia. Ale z toho sotva bude nečo. Pán Földváry ešte špatnejšie pochodí jako ľulo Jušth v Rákocich, kde neskoršie už i stôl chceli zrútiť, jestli s neho nezostúpi. *Abcúg Földváry! Nech žije ľudová strana!!*

Noví veľmoži. Je to prekvapivá vec, jak obratne prevádza ten vtípný Bánffy oprotivnú stránku vo vyššom dome. Keď v minulú jar veľmoži zo *slobodného vykonávania náboženstva* paragraf o beznáboženstve a zo židovskej recepcie vytreli tú možnosť, aby z kresťana sa môhol žid stať, ani najmenej nevyhasla chuť ministerpredsedy. Keď buchol včul, preide na jaseň — riekol. A včul už tak sa zdá, že opravdu i preide, lebo Bánffy múdro vykopáva koryto nových pojednávani. Aby si poistil väčšinu, v minulú týždeň štyroch podľa svojej ľúbosti bohatých ľudí dal vymenovať z čiastky za grófov, z čiastky za barónov, ktorí so svojimi synmi a bratmi spolu mamelucký huf vyššej snemovne asi o osem ľudí rozmnožili. Pán Bánffy však ešte vždy nepokladá za isté víťazstvo pri jasenných srazoch, lebo zas o nových vymenovaniach rozmýšľa. Podľa chýru Štefana Inkeyho, Stankovanskyho, Andreja Semseyho, Harkányiho jedného Jankoviča a ešte jedného zemského pána chce Jeho Veličenstvu predostreť, aby bol vymenovaný grófom, alebo barónom. Ponevác Harkányi má troch synov a i jeho mladší brat vymenovaním sa dostanú do vyššej snemovne, tábor Bánffyho zas sa rozmnoží o *deväť*. Takýmto spôsobom uvedú do „*apoštolského*“ kráľovstva beznáboženstvo! Jestli že sú hotoví i podobné sígje pána ministerpredsedy Bánffyho strpeť, vtedy sú opravdive hodní štátneho väzenia, komu sa tak zdá, jakoby apoštolský kríž nejaká tma pokrývala! Len nech sa usiluje pán Bánffy vyššiu snemovňu podľa svojho spôsobu pretvoríť, potom už i tam môže predostreť návrh, že katolíkov treba o hlavu zkrátiť. Može byť istý i to mu zahlasujú!

Dovazači matrikárov. Vláda je v zmätku, odkial vezme matrikárov. Kat. náboženstvo totiž zakazuje, aby verní synovia cirkve v tomto ohľade boli na službu vláde, každému tulákovi z kade ruka, z kade noha predsia nesmie sa sveriť vedenie civilných matrik. Vláda tedy pokusila sa arcipastierov jako kat. náboženstva, tak i vierovyznaní získať si na to, aby za matrikárov jej popustili učiteľov, ktorým zákon zakazuje všeliké iné zamesknanie. Arcipastieri kat. náboženstva však jednoducho odvrhli pána Bánffyho. Toto odvrhnutie však dlhé časy ho nemuselo boľeť, lebo nezadlho dostal návrh od kalvínskych cirkevných okresov, ktoré sa preukázaly ochotným dovážať mu matrikárov. A aby vládnemu naloženiu zadosť mohli učiniť, hneď vydali jeden obežný list ku všetkým cirkevným radám a učiteľom svojho vierovyznania, v ktorom sa hovorí, že: „Ponevác urodz. verejnosprávny výbor viacej stolic na vedenie štátnych matrik viacej kalvínskych učiteľov navrhol z čiastky z matrikárov, z čiastky za ich námestníkov, preto učitelia všetkých škôl nášeho vierovyznania sa upovedomujú, že v mysle pripisu pod číslom 57381 b. r. pána uhors. kr. ministra vnútorných záležitostí a zvláste ohľadom na druhé započatie 141 §. zák. čl. XXXVIII. z roku 1868 zo stránky našej vrchnosti s týmto dáva sa povolenie

na to, že národní učitelia nášeho vierovyznania úrad matrikársky alebo úrad jeho námestníka mohli prijať a jeho povinnosti vykonávať.

Z protestantského učiteľa i posávaď môhol byť protestantský kňaz, prečo že by nemohli byť od týchto čias všetci civilnými farármi a matrikármí? Svedomie sem, svedomie tam! Lež aspoň trochu úcty naproti zákonu mohlo by predsia byť a malo by byť v našich bratoch, zákon ale zakazuje, aby učiteľ okrem učiteľského úradu aj iný úrad môhol zastávať.

Naším cteným čitateľom! Ponevác budúci týždeň, z počiatku mesiaca augusta i redakcia i vydavateľstvo — z milosti Božej — konečne stále bydllo dostaly: ráčte túto premenu vziať v známosť a od týchto čias všetky dopisy, listy, alebo posielky pod následným nápisom, jako to noviny i na svojom čele ukazujú, posílať: **Budapešť, VIII. okres Práter ulica číslo 44.**

Osvedčenie sútrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámtkou, že *urazil kráľa* vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všôbecná katolícka mienka zajajkala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecenstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jeden riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všôbecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopy listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znaju si uctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo ne nechajú bez slova.

Prevelebný pán Redaktor!

Boh i tých najlepších zkusuje, že či sú opravdive dobrí k nemu. Tak učinila i s vami, milý prev. pán redaktor veľiká milosť Všemohúceho, a dovolila Vám, jako jednúc Jóba zkusovala, — aby nepriatelia Vás do tmavého žalára uvrhli. Uspokojte sa s vaším osudom, snášajte s pokojom vaše trápenia a reknite s Jóbo: »Jako sa Pánu ľúbilo, tak sa stalo, budiž požehnané jeho meno.« Jednúc zvíťazi pravda nad kľamstvom. I ja som jedon z 9 millionov katolíkov, tú najväčšiu sútrpnosť mám s vami, ačkolvek vás do tvári neznám, ale z vašich spisov posudzujem vašu múdrosť a lásku k vlasti, ktorý nežijete preto, aby ste sebe žil lež aby ste aj iných blaženými učinil. Keď by ste vy, milý veľebný pán redaktor nebol prebudil ka-

tolíkov zo spánku, snáď vtedy naši nepriatelia boli by zvíťazili nad námi, ale ponevác prevelebný pán redaktor ste nám otvoril oči, videli sme úklady podvodu.

Já, ačkoľvek moje meno neskeveje sa na liste predplatiteľov, ale každý týždeň čítavam vaše noviny, a myslím: že lepších novin niet, ktorých redaktor katolícke záujmy by lepšie na srdci nosil.

Z mojho mladistvého srdca Vám prajem, aby ste čím skôr sa vrátil medzi vašich milých a aby ste pokračoval vaše namáhania, snáď ešte do lepšej pôdy zasejete semeno, ktoré bohaté ovocie prinesie Vám. Príde nezadlho anđel osloboditeľ, ktorý vás vyslobodí z pút. I ja činím, čo môžem, keď nie iným, modlitbou, aby podvod buchol a zvíťazila čnosť. Včul ešte raz hovorím, buďte vytrvalý a pokojný, posávad ste sa na darmo neunoval, tá socha, ktorú ste vystavil, nezrúca sa.

S týmto zavieram môj list a ostávam malým údom ľudovej strany. N. N. 14-ročový žiak.

Velactená Redakcia!

Prijmite výraz našej najhlpšej sútrpnosti naproti preveleb. pánu Mikulášovi Lepsényimu, ktorý väzí včul v žalári. Túto sútrpnosť cíti každý uhorský katolík.

Smutné sú to časy, ale nás teší to povedomie, že oné prenasledovania a násilenstvá, ktoré páchajú na katolíckych spisovateľoch a na ľudovej strane pri voľbách, sú výsledkami posledných kopaní liberálnej vlády a stránky.

Nech dajú nebesá väziacemu v žalári sily, aby otial sa vyslobodiac tú zástavu, ktorú on najsamprv rozvil, vysoko potriasaf môhol, aby sme ju my v svojom čase v Budínskom zámku na palác ministerpredsedy mohli vystrčiť.

Nech žije ľudová strana!

Budapešť 16-ho júna 1895.

Ján Molnár, Ján Lőrincz, Michal Stirmáyer, voľčičia I. okresu v hlavnom a sídelnom meste v Budapešti.

Prevelebný pán redaktor!

Srdcom plným sústrasti pozdravujeme horlivého a neohrozeného bojovníka katolíckych zásad trpiaceho v segedínskom žalári; pri tom (neráče nám maľ za zlé) blahoželáme sami sebe, bo jeho neohrozenosť, a dar mikulášský ktorého sa mu za ne dostalo, reťazy, putá a žalár, nad všetkie slová lepšie vytrhly nás zo spánku, otvorily nám oči, a objasnily tie darky, ktoré na jaseň sa nám chystajú; na toľko že mladoženisi jedon za druhým pospiechajú k oltáru, aby pred tvárou cirkve prijali sviatosťi stavu manželského, prv než potoky slz ztrpčia kalich zdravice.

Takými citmi dojatí sprovádzali sme k oltáru mladý pár Františka Hajster a Mariu Smieško. Pri svadobnom veselí spomenuli sme si na horlivého obhajcu sviatosťi stavu manželského V. P. Mikuláša Lepsényiho, obetujúc z halierov našich cestou sriadenej sbierky nasberaných 5 zl. 70 kr. na zaokrytie útrat, zatvorením jeho vzniklých. Z mála málo, i tak musíme odkládať na drahé civilné matriky.

Dá Boh, že, segedínskému podobné žaláre ku víťazstvu privedú svätý kríž v marianskej vlasti našej!

V Rajci 1895 dňa 17-ho júlia.

Svadobníci

Františka a Marie Hajster.

Ale že ti dal. Moja vina.

„Od Oravy dážd ide.“

Práve som sa zaoberal s povrchným spisom učebnej látky behom školského roku prednesenej pre zkušku nastávajúcu, keď listonoš s odtrhnutou podkovkou čižiem svojích obrovských po žabečnom dvore mojom do kuchyne priklopkal. Moja stará, počujúc hlas hrkotajúcej podkovky, odhodila šitie, šikovne stala, a bežala listonošovi v ústrety, obávajúc sa že ju prebehnem a poštu odoberiem. No len bež — myslím sebe — maj i ty radosť nečím novým mňa prekvápiť, keď aj nie listom, aspoň z „Krešťana“ nečím. — Práve bol pondelok, túžebný to deň pre moju starú, bo nám ďaleko od železnej dráhy bývajúcim až v pondelok prichodí „Krešťan“ ktorého sa celý týžden neznala dočakať, a to od tých čias, jako som sa bol s mojím milým sklárom poznal, a s nim i v „Krešťane“ o čom tom si počivkal. Predtým nikdy neslyšala hlas podkovky listonošovej: trarará tra pošta tu; teraz? už vám i „Krešťana“ číta, hľa, nepiš nič, zabudla by ti i čítať. — Listonoš oddajúc čo mal, odštrngal. Ja čakám, že nečo prinesie a tu nič; po roztrhnutí obálky, po dlhšej tichosti vzdychne si: Chudáka ako ho šikujú tí pľuháci. Kohože to? Idem prečítať: Mikuláš Lepsényi podľa nakreslenia katolíckého žartovného časopisu Herkopáter. — Akí čaptáci krivonosí? to toho, čo ho na šesť mesiacov odsúdili. Bože, Bože! daj mu sv. trpezlivosti, poteš ho!

Na to vzala nôž a „Krešťana“ na truhlici prerezávala, prezerajúc v ňom, čo nám priniesol . . . „Párie — Politické chýry — Milodary — Delegácia — Osvečenia útrpnosti zpráva — Illusie — Pleško či ma neznaš. Toto jedno si prečítam, to bude dobrô (riekne sebe) — Chýrnik — Dopisy z Bolerázu, z Trenčianska, v Orave 11-ho júnia ahá tu bude dačo

Na to sa dala do tichého čítania, lež sotvá umkla, hlasne sa zarehotala . . . „čiv — čiv, už ti ktosik čivká, už ti ktosik dáva, tak ti treba, a to jakýsik chlebničan, keby ti len hodne nakládol.“

Verte mi, že mi z počiatku všetky vlasy dupkom staly, i pero mi vyfrklo z ruky, neznal som, či ďalej načuvať výčičky mojej, a či k nej utekať, kto čo má so mnou, abo dozvedieť sa, ktorý pán ohlásil sa na moje „Počkám ešte“; lež jakonáhle som počul Chlebničana spomínať, odľahlo mi; predsa však skočil som a bežal som von, ale toto počujúc moja stará, poď v nohy, utiskla do dvora i s »Krešťanom,« ja ale utiahol som sa pod schody a počuval som úzkostlivo, čo bude vystrájať na dvore.

„Aha! nepovedala som mu, aby si dal pokoj s tými pákami, čo tie onie nosia, ale že ti dáva . . . tak, tak naučte rozumu môjho starého, aby viac nečivkal vidíš, ten huncut, čo mu narobil, som mu nepovedala, aby sa s nim nezapodieval to to to; ešte mu kaž, aby i na ďalej čivkal, dám mu ja, všetky perá mu polámam, len nech ešte raz sa zamieša!“

Všetky nochtý som od strachu, poohrýzal pod schodami, slyšiac tieto masné posmechy. — Kým ešte koniec „Krešťana“ poprezerala, chytro som vbehol do izby, vypil som jeden štamperlík horkých kvapok, aby som skorej pretrovil jed nastávajúcej haravary. Sotvá som si sadol za stôl k písaniu, už hrmela dnu.

»Tento, tento! už ti mena nenachádzam, ešte aj o chlieb prídeš, tu si máš, čítaj si (vtedy som videl po prvý raz „Krešťana“ lietaf) čítaj si na jaký posmech si vyčul. po celej Orave fa roznesú, do hlúpych ti

nadajú, keď sa miešaš do voľby ališpána ale by sa ja zamiešala do koho, nech sebe robí každý jako vie. Počkaj! ešte i pánslavom zostaneš, o chlieb prideme, po žobraní pôjdeme len sa mi ešte raz opováz o nečom písať! Ale že ti dal.“

Celú túto hrozbu som len jakoby vo sne počul, bo som bol do „Krestana“ zahrúžený, z ktorého som napnuto chcel vyčítať, kto to zas hasí, čo ho nepáli. — Po prečítaní dopisu mňa sa týkajúceho, za — hmhm — kal som si, hlavou som zaklátil, „Krestana“ som odložil, a kým moja porád rapotala, z čoho som ja i tak málo počul zamyslel som sa, hľadajúc po Orave toho provokátora. Niedlho som myslel, naišiel som ho ľahko, čo mňa nemálo potešilo. Už už som sa chcel starej opýtať, či by uhádla toho panáčka, ktorý je docela presvedčený o chybnosti mojej mienky, a myslí, že po jeho dopise už spolu s nim súhlasim, — keď naraz z ulice temný, značnej diaľky hlas zdĺhavý úsmev vyvábil na pery moje. Podistým on bude — myslel som si, a hodil som zvedavé oči na moju, či uslyšala hlas ten. „Oblóky . . . zakašlal som pár razí, chcejúc zahlásiť ozvenu, a rozohnať bližiaci sa hlas, ale darmo, počula ho už moja. Razom utíchla, ruky klesly, oči na ulicu hodila, chcejúc kohosik zazrieť, potom na mňa pozrela hnevliivo rieknúc: „Var všetci . . .“ „Oblóky robíť dajte“ . . .

Var všetci . . . nechcem povedať nesú toho sklára zas!“

Nemýlil som sa, uhádla i moja, on bol, starý známy, práve po pod oblóky volal.

Nato vstanem, bežím ku dverom, chcejúc na neho zavolať, ale nikam von, dvere vypovedaly službu, bo sa v tom istom okamžení na ne hodila.

„Ba veru fa nepustím.“

— Pust ma. —

„Nepustím fa, čo budeš čo robíť.“

Darmo som sa natahoval, namordoval, mocnejšia bola. Keď nie dvermi myslím sebe — oblokom ho zavolám; jedným skokom som bol pri okne, trhmem pravým krýdlom a tu pac, draps, tresk, celá katastrofa predo mnou, ktorú nasledovalo ešte báb dvermi. Stipu podobný nevedel som, čo sa robí, nepočul som moju do susedov idúcu, by sa im vyžalovala. Čo sa stalo? Otreštený vidím dva kvetníky rozbitie, obločnu rozdrapanú, oblóky potrepkanie.

— Tu máš! no nič to. Sklárú, sklárú podte dnu! — Práve stál poniže domu a načúval, odkiaľ ten žbrinkot prichodí, kde ho remeslo čaká? Vidiac mňa v oblóku, usmial sa, a zakrútil do dvora.

„Pochválen Pán Ježiš Kristus.“

— Na veky. Amen Pozrite len, čo sa mi stalo!

„No niet strachu, veď som tu, hneď budú celie.“

— Dobre, i tak by som sa dnes nebol mohol s vami porozprávať, keby toto nie. Znímta ho doľu, a vložte nové. Idem po dievča, nech toto odpratce von. —

— Mariška, Mariška! —

„Čo rozkážeš Apa?“

— Id len anjel môj po tie dva kvetníky novie, ktoré som v Trstenej kúpil na jarmoku, tam sú vo dvore, za pivnicou, pod schodom, na tom súdočku, pri bochkalách, aj prsti prines! —

»Musel si Apuško zabiť . . . hí počkaj! bude sa mama hnevať.“

— No len sa ponáhľaj, a potom obločnu zaštopkáš. —

»Jój Apuško! čos to porobil? jako ja to napravím?«

— Máš pamoku zaštopkaj, počo chodíš do Inštitúta? —

Dievča odbehlo, do poriadku prinieslo všetko, už len oblók chybel.

»Šikovne to ona poreparovala, ešte i mňa predbehla« — hovoril si sklár.

— O áno veď je k tomu schopná. —

* * *

Čo nového po svete priateľu? Čo tam slýchať po vidieku? —

„Dost, aj moc až ma uši bolia, čo sa toľko vyzvedajú od mňa, či to ja toho čiv — čiva navštvivujem, či sa ja s ním rozprávam, dišputujem? Čo povieš človeče? Bojím sa, že sa ma niekde nahlušia, nuž len krutím, jako môžem; aj vám, pane učiteľu, viem, že by som len škodil, keby som sa priznal, radšej teda poviem, že ja veru žiadneho čiva nepoznám a tak — kto zná — či aj bitke nevyhnem.“

— Dobre máte, na čo by ste to vyjavil. Nám nezakáže nik porozprávať sa, zabesedovať, poučiť sa, požalovať sa.

„Veď áno, pane učiteľu, ani neverím sa dožiť toho času, keď vás zas vidieť môžem, tak som vás zamiloval.“

— Teší ma to priateľu, len vždy budte dôverný ku mne. — A odkiaľže prichodíte? —

«Z Podzámku hore Príslopom.»

— A o ktorej ste sa pohol z Podzámku? —

Už muselo byť preč osem, bo práve z pošty šli ľudia s listami, aj jedného hajdúcha som stretol, ktorý práve „Krestana“ niesol z pošty. Ja som ho poprosil, aby mi ho predal; z prvoti nechcel, ale na moju dotieravosť dal mi ho za 10 kr. a ešte mi povedal, že dnes i tak nemá času ho čítať, bo vraj s pánami musí ísť na polovačku, nuž mi ho dal, a veru otcu materi aj zlatku je hodno to číslo.“

— A prečo tak neskoro prichodíte k nám, veď je už na štvrtú?

»Ale, pane učiteľu, bolo dnes veľmi sparno, pomalý som šiel hore Príslopom, a ešte k tomu, aby mi čas skorej prešiel, čítal som »Krestana«, nierať som si i postál, keď som nečo nerozumel, ba neďaleko tej horárne i pod smrečok som si sadol ustatý, a usilovne dočítaval som »Krestana.“

— Či ste celého prečítal? —

„Ano, ešte i listáreň.“

— No či ste nič takého vzácného nevyčítal, zvláštne z toho posledného dopisu z Oravy?

A čože, už ste var dostal pane učiteľu najnovšie číslo, keď ten dopis spomínate?“

— Veru dostal, práve asi pred pol hodinou. —

„No ja som sa veru nazdal, že vás nečím prekvapím, a tu nič, keď ste už prečítal dopis Chlebničana.“

— Čože naň poviete priateľu? —

„Čo? pane učiteľu mrzí ma celý ten dopis, keby aspoň nehasil, čo ho nepáli, a ešte k tomu i vás v celom, i mňa popiekol na konci. Celou cestou z Príslopa do Hruština som rozmýšľal, čo to za tretieho rozumie ten dopisovateľ, keď sa mi tak zdá, že som ja pani učiteľke len o jednom a o druhom vyprával, žiadneho tretieho som nespomnul; jako sa pamätám — a pamäť mám chvála P. Bohu dobrú to byly moje reči, vľaní s pani učiteľkou: . . . i jeden i druhý je celkom nevinný, tých ale, ktorí sú v pravde príčinou nepokoj, sudiť bude Boh, — to byly moje reči. Na koho ja čo tretieho cieľim?; že je tam nepokoj, je svätá prav-

da, každý ale nepokoj na svete má svojho alebo svojich zapríčinitelov, ktorých súdiť bude Boh; ja, nepoukážem tými slovami na žiadneho tretieho bo slová: „tých ale, ktorí“ sú rozsiahleho všeobecného smyslu, pod ktorými si ja môžem myslieť iných a pán dopisovateľ iných — bez toho, žeby myseľ čitateľov „Kresfana“ na istých tretích obracal, bo toho slovíčka: tretí, sa tam ani nenachádza; a tak mi už asnaď pán dopisovateľ uverí, že som týmí slovami nikoho nezapadnúť.“

— Veru i ja tak poviem, neublížil ste vy tým nikomu, bo tam o istom treťom ani myslieť nemôžeme, kde o nečom všeobecne hovoríme, aspoň ja som sa tak v preparandii učil.

„Verte mi, pane Učiteľu, že ma v Hruštine až tak tiahlo k Icikovi na pohár piva zaliť si túto horkosť, ale — myslieť som si — ešte by ma väčší rozdráždilo, volal som radšej po Hruštine hľadajúcu robotu, ženy až tak vybehúvaly von, čo tak ten sklár veselo fahá. Ano veselo, bo som sa k vám pane Učiteľu blížil, vám sa vyžalovať som túžil, dychtiac spolu i za tým, čo vy zas poviete na ten dopis.“

— Ja? priateľu môj, čo poviem? Moja vina, moja vina, moja najväčšia vina — z jednej stránky, z druhej ale — nesúhlasím s pánom Chlebničanom, bo docela som presvedčený o chybnosti jeho mienky. Kým by som vám ale priateľu môj toto odôvodnil, i ja sa vám požalujem.

„No! či sa vám nejaká nepríjemnosť stala?“

— Ano, malá nepríjemnosť, ale zato ja len i na ďalej učiteľom zostanem, i na ďalej v našom „Kresťanovi“ čívkam budem, jestli mi prevelebný pán Redaktor dovolí, bár sa na mňa i svet hnevaf bude, že všetko vyčívkam. No ale tu mňa len to starodávne príslovie teší: Pravda oči kole. — Prvej ste sa mi priateľu požaloval, že vás až uši bolia od otázok, či ste vy ten sklár, čo s tým Čivom čívkate; aj mňa už nejeden vyhrešil, ktorí mňa znajú, že som nemal o tých gombikároch písať, a to teraz, keď sa ľudová stránka utvára. No ale takieto výčitky ja chladnokrevne počúvam, jako aj bedákanie mojej starej, a to tým menej, bo oni nemajú základu. — A čo že by mi svet bol povedal, keby som mená tých pánov bol vyložil, jako ten jeden oravec v „Magyar Állame“, alebo keby jejích stav, hodnosť, a úrad, ktorý oni zastupujú rovným slovom bol vyložil, jako to Dr. Aleš Bakonyi pravotár v najnovšom čísle „Kresfana“ učinil, keď o páriách hovoriac, nektorých katolíckych kňazov pre jejích slobodnomyselnosť a lahostajnosť vo viere šibe? Nehovoriť zaokryte, ale dorovna, smeje, aby patriční do seba vstúpili, a vonkajším sebadržaním dokázali, čím sú oni, čo za úrad zastupujú, v jakej hodnosti sú postavení? Keby som bol i ja tak jako ten pán pravotár doprosta z mosta do vody písal v mojom „Počkám ešte,“ dnes by som snáď už dávno bol býval ukamenovaný, bolo by zo všetkých strán hrmelo: jako sa opováži jeden učiteľ nás napádať? Neučinil som to, priateľu môj, radšej som — ohľadom súc na našich pospolitých čitateľov „Kresfana“ — zaokryte hovoril tak, aby to len tí rozumeli, ktorých sa týka, a takí, ktorí buď „Magyar Állam“ čítajú, buď o voľbe podžupána oravského i tak počuli. Iní z mojho dopisu nedozvedeli sa na koho to padá, ktorých pod týmí gombikármi treba rozumieť, a o tomto som presvedčený; jeden občan z našich — len na pr. hovorím — ináč rozumný, tiež neporozumel tým slovám. — Z tohoto ohľadu, že som tých pánov

žartovne predstavil, nič ma netrápi, len jedno jest, prečo volám: moja vina.

„No? či ste pane učiteľu nečo zlého napísal?“

— A no zle, a to preto, bo som sa zponáhľal, všetkým tým ôsmim pánom som ublížil, jím bez viny do Judášov iškar. nadal, čoho príčinou je dopis „jedneho oravca“ v „Magyar Állame“, v ktorom trom na oči vyhadzuje, že pri voľbe podžupána na katolíka kandidáta nehlasovali, a piatim, že nehlasovali. Keby bol ten pán dopisovateľ len nečo, ale pravdomlúvne spomnúť, čo je za katolíka ten katolícky kandidát, a po druhé, keby bol doložil, že ti piati neboli pri voľbe prítomní, o čom nemá ani slova, bol by som mlčal, nebol by som čívkal. Tak teda, presvedčený súc už teraz o opravdivom stave vecí odvolávam urážlivie slová moje, pánov o odpuštenie prosím. Moja vina! — Ublížil som tým piatim, ktorí — jako som len neskoršie počul — na voľbe neboli, čím sa zaiste neprehrešili. Vediať títo páni, že pri nastávajúcej voľbe podžupána čo kandidáti hlásia sa dvaja plnokrvní liberáli, verní mameluci vlády a privrženci cirkevno-politických novôt, jeden podľa krstu katolíka, druhý evanjelik — doma zostali, na voľbu nešli, čím nič zlého nespáchali, preto bez viny som im ublížil. — Ublížil som aj tým trom, ktorí na evanjelika hlasovali, nemal som ich Judášovi iškar. pripodobniť; keby som bol býval presvedčený o opravdivom stave vecí, iné snáď meno by som bol použil. Týmto však nechcem to povedať, že sú celkom nevinní; jednu veľkú chybu zrobili tým, že sa odtrhli od svojich spolubratov, že pri voľbe sviecu zapálili terajšej slobodnomyselnej vláde. Mali buď doma zostať, buď, keď už na voľbu prišli, so svojími spolubratmi sa poradiť, čo tu robíť v tomto kritičnom položení. Takto-li má vyzeraf jednota i pri ľudovej stránke? takto-li sa budete páni moji aj pri budúcich voľbách vyslancov na snem trhať od spolubratov? Boh vás zachovaj! ináč sme ztratení. Tí tria buď mali s ostatnými spolubratmi na jednej strane pevne stáť, buďto čo by najlepšie bolo bývalo, nehlasovať, vláde sa nepokloniť, jej ruku nepodať. Toto je to, čo odvolať, čo odprosiť by mali. Mám-li si voliť medzi čertikom a diablikom, nevolím žiadneho.

Teraz už odpovedám pánu Chlebničanovi, že s ním nesúhlasím, bo z tých dvoch kandidátov ani jeden je nie spoľahlivejší muž, ani jeden pevnejšieho charakteru, ani jeden nás nepoteší v terajších smutných časoch, ani jeden nebude bojovať s nami za vydobudnutie nášeho práva, nezastane záujmy naše, nasledovne rozsudok ctených čitateľov „Kresfana“ — myslím — nemôže znieť v prospech posledného t. j. evanjelika, bo súc tiež liberálom a privržencom cirkevno-politických novôt, je naším nepriateľom, jakého žiaden zdravého náhľadu katolíka voliť si nebude.

„Pane Učiteľu, vidím že zo srdca hovoríte, a preto ani ja nesúhlasím s ním. — Ale — odpusťte pane učiteľu, že vám reč pretrhnem — jakýsik maďar álom ste viac ráz spomenúl, čo je to?“

— To sú také novinky v duchu katolíckom písané, na ktorie by arcibiskupi, všetci biskupi, všetci katolícki kňazi mali predplácať, ich podporovať, a čítavať?

„No, a čože za novinky títo páni osvícení a prevelební čítavajú?“

— Nuž jakýsik Pišta chýrlep, Pišta na plot, Júdapišta chýrlep, Zedzedšertés a iné liberálne noviny, na ktorie by námestník Ježišov ani pozrieť nemal, nie to ešte čítať, podporovať, vychvalovať, na ne predplácať; rozširujúc takieto časopisy, rozširuje lhářstvo,

podvod, klamstvo, táraniny, množí nepriateľov Krista a jeho sv. viery, začo jednú počet klášť bude.

„A čože je za rozdiel medzi „Magyar Államom“ a medzi tými novinami liberálnymi?“

— Priateľu môj! taký rozdiel jest, jako na pr. medzi dobrou polievkou a medzi šamotinami; čo radšej volíte?

„Veru radšej dobrú polievku, a šamotiny prepytujem do chlieva.“

— No vidíte, a kolkí jesú z tých pánov teraz porátaných, ktorí — bohužiaľ — o „Magyar Állame“ ani len počuť nechcú, u ktorých stoly niesú ozdobenie „Magyar Államom“ ale muchy tráviacim papierom Pišta naplúva, Júdapišta chýrlepu, Zedzedšertésu atď.

„Ale toto je do neuverenia, žeby z tých pánov nektorí takí liberálni boli.“

— Už je tak; nie bez príčiny ích Dr. Aleš Bakonyi páriami menuje, bo on mnoho takých pozná po Dolniakoch a okolo Pešte. Aj okolo nás, na hornom Uhorsku sa kde-tu nájdú. Čože poviete na to: môj jeden priateľ mi vyprával nedávno, že pozná takého, ktorý sa ani pred jedlom ani po jedle neprežehná a to ani vtedy, keďby sa okolo neho i tridsatoria žehnali a modlili.

„Veru je to smutná vec, stôl, na ktorý požehnanie božie zostupuje, za válov považovať.“

— Nie-li je taký človek slobodomyselným, keď sa nechce pomodliť pri stole? alebo, keď na tej knihe, z ktorej by sa každý deň modliť mal, na tri Lasszogy prachu a pavučiny sa nachádza? Lež táto vlastnosť jejích i z toho sa dá badať, keď oni s ob. n. z. prvej sú hotoví, jako osobný vlak zo Štrby do Lučivnej príde. A kolko som takýchto videl v Piešťanoch, v kúpeľoch, alebo počas birmóvky v jednej diecési.

„Bože osvieť rozum náš.“ ... No budeže zas' hnevu, že sme sa zas' sišli, a si počívkali, budúže nás zas' hľadať po celej Orave. Pomyslíte si pane Učiteľu, minulého týždňa som počul od ľudí, že sa na vás i takí hnevajú, ktorí môžu Pánu Bohu ďakovať, že ste ím viac nenačívkal, bár zaslúžili. Ale zato len čívkajte i na ďalej. Taký čívk-čív by sa aj v Liptove pridali, aj v iných stolicách.“

— Ak nám dá P. Boh zdravie a znova sa uvidíme, zas' sa poshováráme; vy len dajte po svete pozor na všetky strany, a zvláštne pozorujte tých, ktorí zle robia, začívkáme ím, nech sú oni čímkolvek, aby sa polepšili a nepravosť zanechali. Jestli budú dobrého srdca, od „Kreštana“, čo apoštola pravdy kresťanskej a dobrých mravov, dajú sa poučiť, a ho uposlúchnu. — Častejšie teda prichodte ku mne priateľu počívkajte si, kým nás neuveznia, jako neboráka Lepsényiho. Preto priateľu môj, majte sa na pozore, aby ste nebol zradcom!

„Nebojte sa, nie. S Bohom.“

— Počkájte, veď som vás ešte nevyplatil. Čo som podlžen za tie dve table?

„Nič pane Učiteľu, i tak ste ích pre mňa zabil. Radšej ja vám ďakujem za olovrant.“

— No to vám P. Boh zaplať. Keď mojej poviem, že ste nič nevzal, aspoň nebude krik robiť. — „Prosím.“

„Ešte jedno som sa vás, pane učiteľu chcel opýtať — nehnevajte sa za moju dotieravosť. Kto sa to ozaj ozval na vaše „Počkám ešte,“ či ste ho nevyzkúmal?“

— O áno, hneď v druhom riadku.

„No, na toto som zvedavý, kto je to?“

— Priateľu môj, meno vám nepoviem; len tolko spomnem, že ten dopis iný skladal, iný podpísal a odoslal. Tento druhý — jestli sa nemýlim — je poddaným toho prvého, a ten prvý bol zas' poddaným jedného z tých piatich. Ten čo podpísal a odoslal, je mojím collegom s tým rozdielom, že jeho volajú pánom učiteľom, a mňa pánom veľkomožným profesorom.

„Veru som ja z tohoto nie múdrejší. S Bohom. Idem radšej volať:

Oblóky robiť dajte, oblóky!

Čívk-čív.

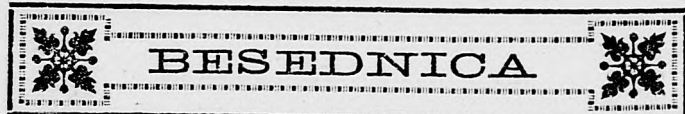
Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novin: Mikuláš Lepsényi bohužiaľ bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Dlhépole: Juro Sutara 2 Marky, Juro Madaj, Josef Brodek, Ondrej Sutara po 1 Marky, Ján Czapičik, Josef Madaj, Ondrej Plosácik, Josef Hasák, Valentin Badura, Johan Hasák po 50 Pfenig. — Staokováň: Josef Urban, Josef Hromada, Martin Pazurik po 1 zl., Josef Chila, Juro Poljak, Josef Lelek, Ondrej Krúpa, Ján Lelek, Jakub Buljak, Ján Buljak richtár, Štefan Pekár, Josef Dvorstyak, Mikuláš Reiffersz, Ján Tulinský, Josef Poljak, Ondrej Urban, Josef Fura po 50 kr., Pecska Lapuka 25 kr., Josef Belko, Ondrej Laczko Mudaj, Ondrej Letko po 30 kr., Josef Straka, Josef Mišík, Katarina Buchtjak, Ondrej Tulinský, Josef Brvenik, Štefan Szmolár, Ondrej Taraba, Ján Taraba, Ján Hrkút, Ján Zrník, Estera Szmolár, Ondrej Chorváth, Mária Brvenik, Ján Holdoš, Maria Spireny, Matej Zrník, ml. Ján Brucsal, Josef Drozd, Michal Hadač, Ján Babala, st. Ján Matula, študent Josef Zrník, Josef Urban, Ján Szmolár, Ján Púček, Ján Ficško, Ondrej Ficško, Ján Pluchatar, Josef Bagan po 20 kr., Ján Tavel 25 kr., ešte iní dohromady složili 6 zl. 21 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pod jarmom.

*Ubohé ovečky na tvnistom poli!
Keď si na vás myslím, duša ma zabolí;
Duša ma zabolí, srdce žiaľom puká,
Potok slz vylúdi vaša krivda muka*

*Pod bremenom schnete, núdzu, psotu trete,
Nemáte pomoci na tom širom svete.
Nemáte pomoci, občerstvenia, chleba,
Ach nikto necíti, čo sirôtkam treba.*

*Sirôtky ste biedne, bez matier, bez otcov,
Potratené sem tam v dierach suchých kopcov.
Tie vaše kutriská, chudobné pahorky
Prenikavo hlášu hej osud váš horký.*

*Podlý nátlak, trýzne, šlahy bičov, jarmo
Chcely by ste shodiť, ach darmo, predarmo.
Nemožno vraz strhnúť ťažké, drsné putá,
Čo v zlosti nakula moc tyranov krutá.*

*Pán Boh vám dal život, ozdobil slobodou,
Hej tá slobodienska zišla dolu vodou.
Prišli spurní kati, slobodienu vzali,
Vaše ruky, nohy do reťazi vhnali.*

*Ježiš vás vykúpil, nechal mať milosti,
Hej na tú mať plujú Lucifera hosti.
Sviatosti drmášu, večné ničia práva,
Na kniazstvo rachoti ich potupy láva.*

*Voľní by ste mali byť občania vlasti,
Bo znášate ťarchy, trpíte jej strasti.
No pre moci čierne, vlády drakov besné
Sľatočný syn vlasti voľno dýchať nesmie.*

*Voľno dýchať nesmie, iba vzdýchať tajno,
A hnev svätý búriť na krahuľcov hajno,
A sily si sbierať, a prisahu složiť,
Lebo slávne zomreť, lebo v hanbe požiť.*

*V súžení, v posmechu zahynúť nechcete,
Trebárs na to šlačia na tom zlostnom svele
Zahynúť nechcete sta ten vyschlý otrok,
Bo sa vám v snách pletie víťazstvo i pokrok.*

*Bo sa vám v snách pletie . . . ach tie sničky sladké,
Bárs by skôr v spln išly, radosť niesly matke,
Matke skormútenej, cirkvi Pána svätej,
Matičke horkými slzami zaliatej.*

*Bárs by prvej zmiznul hej osud jej ťažký,
Ktorý našu skydly nepravosti vážky.
Žeby jej slniečko zasvietilo jasne,
Žeby žiary slávy roztrúsala krásne.*

*Bárs by razom klesly studené žaláre,
Kde Krista miláčkov spia sily bujaré.
Bárs by vlasti dráči ukrutné hyény,
S opourhom zgebli na smetisku tieni.*

*Bárs by ste ovečky raz veselé boly!
Bo keď váš stav spatrím, duša ma zabolí.
Duša ma zabolí, srdce žiaľom puká,
Potok slz vyvábi vaša krivda, muka.*

Dlhomír Polský.

Ponechaj na Boha.

(Dokončenie.)

Zvony hlasite zvonily, a nábožný ľud spieval; hudba sboru vojanskej bandy rozliehala sa velebne v tejto harmonii. — Štefan necitne a jak omráčený dával sa na slávnú bohoslužbu tú. Nevedel, čo sa to s ním deje. Len slepo poslúchal vo všetkom sprievodcu svojho. Tu vidí, že klerici už okolo neho idú, potom kapitulníci, — a už, už blíži sa i sám biskup pod baldachýnom. V rukách s Velebnou Sviatostou. Všetci poklákajú, a hlboko klonia hlavy svoje, — a jako dým z temjanu hore sa dvihá, tak všetka zlá myšlienka vyletuje z duše.

Tu však biskup z pod baldachýna vykročil, a pristupuje bližej tam, kde Štefan a kniaz Marko na strane klačia, a mluví mu:

— Syn môj, pohliadni hore!

Štefan podvihnul hlavu, a blesk z Velebnej Sviatosti ožiaril ho.

— *Ponechaj na Boha!* — šepce biskup, a odstupuje na predošlé miesto pod baldachýn. Nikto ani to nepobadal, len čo bezprostredne na blízku boli. Už ďaleko bol pochod, a Štefan voždy ešte pokorne klačí, a bol by klačal kto vie pokiaľ, keď by ho nebol prebral kniaz Marko.

— Si-li uzdravený?

— Som uzdravený, velebný otče! videl a slyšal som Boha! . . .

* * *

O pár dní Štefanovi prišla zpráva, že Betka Chrenková nešťastlivo pochodila. Pred včasne porodila, a dieťka bolo mrtvô. Aj ona zomiera . . . Len ešte žiada Štefana k sebe, aby sa mohla od neho odobrať, a potom pokojne — — skonat.

— Štefan zaraz vyplňuje žiadosť jej.

— Živej som nechcel odpustiť. Zomierajúcej však odpuštam všetko!

Celá obec spokojná bola nad jeho šľachetným činom, a nebolo človeka v obci, čo by mu patričnej úcty nebol dával. Šľachetnosť ducha jeho obdivovali, a dobrotu jeho zaľúbili.

Štefan stal sa rýchle prvým človekom po kniazovi Markovi, a čo nevídať vyvolili ho jednohlasne za richtára obce. Asi o rok vstúpil do druhého manželstva, ktoré bolo pre neho blažené.

Jak richtárovi doniesli mu raz mrtvolu, ktorú boli v háji nalezli. Bol to kradolovec (raubšic) ktorého panskí hajníci zastrelili. Zaraz oznam dal i služnému, ale zároveň i o pohrab jeho sa postáral.

Dal spraviť čiernu rakev a napísal na ňu meno:
Andraš Daňko

(Dla Abrányiho slobodne).

Jani.

Pospolité hádky o politike.

Kmotor *Papočka* pod lipou.

Kolko sa urodilo na svete Šalomonov? pýta sa súseď svojho kmotra, ktorý už vedel mudrcstvo Mudrončeka, lebo i on dostal tú jeho knihu múdrosti. Hm, ja myslím že dvaja sú a to jeden Starého a jeden Nového Zákona. Nového je Salamon Mudronček a Starého Salamon Múdry. Jedného zvedly pobanky, že na Boha zapomenul, druhého viete tie rectorky, že k vôli im o civilnom manželstve hovoril.

Načo budú prisahat tí noví civilní manželia. Na richtársku palicu. Viete, koho sobášili vyslanci dokým trvala dieta? Vsemožne svojich voličov, a to jazykov vypočítajúc na palcoch to dobrodenia čo oni obsahujú a to: že budú mať viacej práv, viacej dane, viacej trápenia so ženami, viacej ustávanie.

No a keď nastalo leto koho potom sobášili voličia a s čím? Svojich vyslancov, viete, palicami, skalami, blatom a pesľami. Hľa takto preukázali sa nevďačnými za civilné dobrodenia alebo párenia. Čo z toho vidíme? To milý kmotre, že veru to čudný sobáš bude. Do terajška chlapov s krížom sobášili zo ženami teraz ale ženy palicou s chlapmi sa sobášia.

A viete mi povedat kde bol muštro-civilný sobáš? O viem, veď som čítal v novinách tam kdesik v Lip-tove v Kalamenoch a druhý v Sunogu. No a kto ž bol na tom civilnom sobaši družicok. V Kalamenoch hovoria že ženy i družice boľy i sobášili pána ablegáta. I že spievali nasledovne hovoria zlé jazyky:

Čas radosti, veselosti

Nastal nám čas nyini

Sem sa ženy sem do radu

Stáviť sobáš prvý

Ej a to civilný.

I tak sobášili prikladne. Kmotre že moja žena stará rafika však veľmi banovala že nebola pomáhat prevádzat i s Hančou mocnou.

Ale kmotre keď vy ste taký furták. Čo poviete nato že jakýs farár či katolícky a či evanjelický odporučal civilné manželstvo? To nemožno byť, lebo vtedy já by som ho odporučal palici.

Bolí ste pomník Koššúthov pozreť? Nie, ale mi je veľmi čudno že za cisarské peniaze mu ho postavili, nie ale za jeho Koššúthky. To bude znak lojality a veľkodušnosti Jeho Jasnosti, že on veľkodušne viníkom odpúšťa. Viete čo Koššúth povedal o civilnom manželstve? To že čo je hneď od diabla aby ho prijali. My ale povieme, že čo je buď od Koššútha nebudeme ho trpeť.

Či to pochopíte čo je to židovská recepcia? Nie veru. Nuž to je taký zákon, že sa každý pokrstený môže stat nepokrsteným ale obrezaným. A či to možno? Áno práve tak jako sa môže s telata ablegát stat. A viete kedy nám je žid najlepším priateľom? Nie. Nuž keď bývate v dedine a keď vás nepozná. A kedy je

kresťan so židom za dobro? Vtedy, keď sa na vás najviac hnevá, že mu netrzíte. A viete kmotre, ako si náboženstvo páni ablegáti v terajších zákonoch vymysleli. A čo za jedno? Nuž tak zvané náboženstvo beznábožne. A čo to za smiešne náboženstvo? Hm, viete že my máme také v ktorom sa my musíme Bohu klaňať a to vám je také že sa v ňom Boh musí pánom ablegátom klaňať. No toto je už prevrat sveta. Nie prosím prevrat sveta, len sa ablegátom rozum prevrátil.

* * *

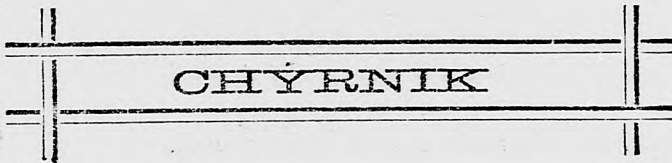
Kmotre viete, ktorý otec bude preklínať to civilné párenie? Ten ktorý bude mať moc dievčat? lebo kolko ráz ju súd rozsobaši a otec ju bude chceť zas vydat, tolko vždy s ňou treba dodavek dať. Čo bude chudák ten otec robiť, ktorý má štyri dievčatá! keď mu ich každý rok rozsobašia.

* * *

Čo poviete o takom kňazovi, ktorý o ovce svoje nič nedbá, o manželstve civilnom neučí ale či piatok či sviatok lieta na koňoch, sám kočuruje. Já si dobrého kňaza ctím, ale o takom to poviem, že ten odobral remeslo kočišovi, čo nečudujte sa, lebo je Boh najvyšší múdry a preto dobre vie komu má dať do ruky ovce a komu kone.

Hej kmotre lipa vám už žlkne, a vrch nám už kvitne berme sa už domov prv než na nás zmrkne.

S Bohom sa majte.

Pozvanie ku predplateniu.

Všetko poukazuje, že náš časopis spôsobí všeobecnú radosť a spokojnosť na všetky strany. Vďačne ho prijaly všetky vrstvy spoločenské, aspoň o tom svedčí, vzdor krátkeho trvania nášeho časopisu hojný počet našich priateľov a nepočítané pochvalné listy, ktoré boľy našej redakcii zaslané.

Uznanie to je naša najväčšia odmena!

O nespasovaní mravnosť pečlivé obecnstvo naše, imponantne sa vyslovilo o potrebe jestvovania nášho časopisu; so všetkých strán kynie nám povzbudzovanie a poďrav, zo všetkých strán hrní: **Nech žije Ľudová strana!!**

O duševnení, vysokoučení mužovia neprestajne sľubujú nám svoje vynikajúce a neohrozené duševné spolupracovanie, sľubujú nám veľkodušnú podporu, a už v tomto samom vidíme istú záruku toho, že najťažšiu úlohu našu dobre vykonáme t. j. že časopis náš, čo do obsahu, bohatým urobíme.

Vysoko povznesieme náš prápor a heslo na ňom je: **Nech žije ľudová stránka!**

Vysoko a pyšne ho povzniesieme s tým svätým presvedčením, že sa okolo neho všetci triezve a šlachetne smýšľajúci spoluobčania s radosťou hŕfnu shromažďať.

Maďarsky môže sa učiť každý bez toho, aby sa bal o svoju materinskú reč, veď už aj rozmnožovanie časopisov slovenských je zárukou bezpečnej existencie.

Tak teda sme môžu všemožnú podporu si vyžiadať a člených priateľov našich zásad poprosiť, aby časopis náš v čim najväčšej miere rozširovať si nestažovali vo všetkých kruhoch.

Chceme docieľať, aby tento časopis viac ráz do týždňa vychádzal. Tejto úlohe však len vtedy môžeme zodpovedať, keď sa všeobecne rozšíri náš časopis. Ľavnú predplatnú cenu ani potom nezdvihneme.

Predplatná cena „Krešťana“ je:

Na celý rok . . . 2 zl. — kr.
na pol roka . . . 1 zl. — kr.
na štvrt roka . . . 60 kr.
Jednotlivé číslo 4 kr.

YDAVATELSTVO.

— Žid sa obesil. Gustáv Elzasz z Ružomberka pochádzajúci žid a kupec prichádzajúci na Staré-Hory (zvolenská st.) ku svojmu švagrovi Michalovi Kohn na záchode na servitovú šatku uňho sa obesil minulú nedeľu 21-ho júlia. Hovorí, že to urobil z dešperácie, že nemal všetkých doma, že blúznil, že ho idú spreďať, že zle stojí, že ženu deti nevychová — kdežto je celkom naopak. — V pondelok na druhý deň po poludni o 2 hodinách do Ružomberku ho odvezli.

— Hrozné nešťastie. Po tieto dni železničný vlak idúci od Newyorku zastihol Vendelína Varoša a ho rozmláždil. Ten ubožiak asi pred dvoma mesiaci prišiel zo Štiavnicka z trenčianskej stolice do Ameriky a dostal bol prácu na železnici. Bol 28 rokov starý a zanechal manželku v požehnanom stave. Pochovala ho tam jeho rodina.

— Zhorela celá rodina. Z Linzu sa oznamuje: 26. júla v noci v obci Eutenau vypukol oheň, ktorý sa tak rýchlo rozšíril, že nie len že celý dom zhorel, lež i majiteľ domu, jeho žena, dvoje detí, a dve čeliadky v ňom zhorely. Oheň sa o polnoci ztrhol, keď celá rodina hlboko spala. Majiteľ domu a jeho žena chceli dietky zachrániť, medzi chránením i sami zahynuli.

— Ucho španolského kráľa. Vo Španolsku velociped spáchal urazenie kráľa: totiž prekotil sa pod malým kráľom, tak že Jeho Veličenstvo urazilo si ucho. Na šťastie len kožu si trochu odrelo a tak Španolsko nemá príčiny sa obávať o kráľa, nad ktorým bojzljivo bedlia.

— Strašné nešťastie potkalo 27-ho júla v Prešporku jedného mesiarkeho tovaryša menom Vincenta Sidó. Keď rano z jedného veľkého kusa mäsa chcel vyrezať kosť a zapnul nôž; nôž sa vyšmikol a s celou silou zaril sa mu do slabiny na 6—8 centi-

metro. Omdleného tovaryša s nebezpečnou ranou nesli do nemocnice.

Vlci v júli. V Dragoesti, jednej to dedine temešskej stolice 26-ho júla vlci napadli svinské stado a mnoho prasiat znivočili. Jako sa odtiaľ píše na jednotlivých miestach južného kraja vlci i včul mnoho škody robia.

— Náhla smrť. V Heveši jedon tamejší sedliacky mládenec menom Andrej Fejér pri mlátení náhle onemocnel a niekoľko minút zomrel. Lekári porážku konštatovali.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných zástav a praporov atď. odporúčame ústav **Jozefa Gavora** v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.

Upovedomenie. Ľudová strana v Budapešti (VI. Podmauická ulica číslo 8, I. poschodie) krajinskú sústrednú pisáreň otvorila. a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, ocecenstvo sa vyzýva, aby túto pisáreň hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom ľudovej strany sa týkajúcom. Repaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlu o toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu meno volebného okresu a stolicu pomenovať.

VYOBRAZENIE.

Už nás mnohí prosili, aby sme im vysvetlili: čo je to ten liberalizmus? Len že je to není tak ľahká vec, lebo za našich časov už smysel všetkému prekrútili. Tak sa má vec i s liberalizmom. To je inšie u krešťanov, inšie u pohanov; iným to bolo kedysi, iným je včul; iným je v Belgicku, a iným v Uhorsku. Ku príkladu veľmi liberálny bol kedysi svätý Martin víťaz, uhorská sv. Alžbeta, svätá Marketa kráľovská dcéra a každý svätý cirkve svätej, lebo nedbajúc o to čo požaduje od nich ich postavenie, vek, pohlavie, rodina atď. slobodne také veci konali, jaké im neboli by sa opovážili vykonať.

V Uhorsku zas inó vrozumievajú pod liberalizmom. Podľa pochopu driečného kat. žartovného časopisu »Herkó Patra« uhorský liberalizmus na tom obraze možno verne spatríť, ktorý i my v dnešnom čísle predstavujeme našim čitateľom.

Ejhľa to je uhorský liberalizmus. Tam nadutý sedí na plecách ľudu a prijíma ich poniženú poklonu a okádzovanie, ktorí po novinách sú tak vykričani, ako tí najväčší vlastenci.

To je ten liberalizmus, ktorý ako ťažké bremeno obťažuje ubohý ľud a pred ktorým na spôsob korbáčom vyšibaného psa krčia sa tie naduté ľudské červíky, ktoré chcejú byť liberálne a chcejú cirkevnú politiku vykonávať, ktoré ináč vzpierajú sa opovážlivo proti všemohúcemu Bohu.

Ejhľa, tu vidíš čitateľu uhorský liberalizmus vo vernom obražku. Nebojím sa, že sa doňho zalúbiš, ale úfam, že sa ti zhnusí. Nech je zlorečený ten uhorský liberalizmus!

Odkazy redakcie.

Kubach, B. M. »Valaská škola« toto dielo neznáme, ale obráťte sa v tom ohľade na tohoto knihkupca: *Róza Kálmán és neje* Budapest, Szentkirályi u. 30 sz.

Nyitra-Ujlak. F. K. Pojde obširnejší list.

DOPISY.

Od Kysúc.

Chvála pánu Bohu, máme teda už nového »civilného« pána biskupa v osobe pána Lenarda Klinovského, bývalého hlavného notára stolice Oravskej. Tento nový »civilný« pán biskup pozor bude dávať v 5 stolicách, či páni »civilní« farári, čiže matrikári, dobre po vlastenecky tie nové matriky píšú. Tento fúzňatý pán biskup zvlášť i na to pozorovať bude, či všetci Trenčania, Oravčania. L'ubtáci, Turčania a Zvolenčania poriadne odbavujú ten civilný sobáš. Pán fúzňatý a snáď len husacím, košerovým tukom posviacany pán biskup pod dozorstvom bude mať i tie stužky, forgá, cimery, attile, červené nohavice atď., ktoré noví páni farári, tiež len po košersky posviacaní, pri každom sobášení navliecť majú; ponevác bez attile, bez cimera a stužky ten civilný sobáš snáď bol by i neplatný; tak tiež i na to bude zreteľ svoj vlastenecký pán fúzňatý biskup obraciať, či každého Slováka po maďarský sobáša, lebo ináč vlast našu hneď všetci čerti vezmú do horúceho pekla na dno. — Ináč, zo srdca prajeme pánu fúzňatému biskupovi nášmu, aby sa po našich kysuckých cestách a cestičkách nikdy neprehodil, keď navštevovať bude svojich vyšnorovaných a vyattillovaných pánov farárov, tak tiež želáme mu, aby ho ani jeden taký vystužkovaný, vycímerený, vyattillovaný pán farár neoklamal a matriky nepofalšoval za dobrý groš. — Civilnému sobášu najviac naši drotári, lebo vraj pre celú krajinu uhorskú len trenčianski drotári budú smieť drotovať sitká na tie ohláškové tabuľky. Túto výsadu našim drotárom vyprostredkovali trenčianski páni ablegáti; inšieho dobrého páni ablegáti i tak nám nevykonali. Nech Boh teda požehná našich pánov ablegátov; už keď nič múdreho nevedia povedať na sneme, aspoň drotárom vymysleli trochu roboty s tými sitkami. Tieto sitká na ohláškových tabuľkách nastrojené budú na vrabcov, aby na ohlášky dake zbytočné »punkty« a »výkrikničky« neprišli. — Ako počúvame pán fõišpán náš veľmi nosom mrdá, ponevác mu teraz v mnohých stolicách frčky hádžu. Vec sa takto má. Pán náš a fõišpán náš pred krátkym časom povolal úradníkov a židov do Trenčína, aby vláde dôveru hlasovali preto, že pápežovho vyslanca Agliardi-ho napadla na sneme. Nuž v Trenčíne všetko, bárs i rohatého čerta, odhlasujú. Ale pán fõišpán náš zavdačiť sa chcel vláde ešte viac. Dôveru v Trenčíne odhlasovanú, písomne poslal na všetky stolice a vyzval ich, aby sa k trenčianskej dôverke tiež pripojily a vládu v jej trápení potešily. Lenže iné stolice nechcú tak ochotno vláde páty lízať, ako naša slávna stolica trenčianska. Stolica mošonská návrh trenčiansky odmrštila, stolica ale rábska, belohradská, spišská at.d. návrh ten prečítaly síce, ale ho potom jednoduch na stranu odložily. Takto dostáva náš pán fõišpán a s ním i pán ninisterpredseda miesto doverky — len samé frčky, a preto i naši stoliční úradníci s dlhými nosmi chodia. — Ináč v Trenčiansku všetko je len pri starom. Židia bohatní a sedliaci pálené pijú a vychodia na psitriciatok. Ba v Kysuckom Novommeste už i piť len pod bodákmi žandárskymi slobodno. Na katolíckom majálesi vyrukovali žandári, a na liberálnom vyrukoval jeden žid na koni po predku. Potom sa čudujeme, že sa židia veľmi dvíhajú! Načože ich kladiete sami na koňov! Na tom liberálnom majá-

lesi u nás cigáni vraj vláčili akúsi osvetlenú truhlicu s nápisom: éljen a szabadelvüség! Nuž veď éljen, ale čert po tom, keď je u nás svoboda len v truhlici, a žandár na ulici, ba in v modlitebni. Toť v našom súseďstve, na Zákopči, sv. missie vydržiavdjú sa; nuž a žandári až k samej kazateľnici dotískali sa, až ich p farár zavrátil. Ale keď rabíni v Pešti a kdesi pri Malackách o politike kázali a vládu politiku napádali, to už bol hazafišág! Nuž, my tu v Trečiansku snáď ani modliť sa ani piť nebudeme môcť bez dovolenia žandárov a služnovárov?! Ale preto, éljen a szabadšág!

Kaco.

Rozmary a žarty.

Na civilnom sobáši.

Úradník: »Či ste vy mladoženích?«

Svedok: »Nie, ja nie som!«

Úradník: »Odpusťte, myslel som si že ste to vy, lebo tu takú kyselú tvár robíte!«

Poznanie seba samého.

Jedon kupec na lichvu bol neďávno v Debrecíne kupovať voly a inú lichvu a zamýšľal ešte s posledným vlakom prísť domov. Ponevác ale pre lichvu ne dostal vozňyv, telegrafoval svojej žene: »Milá ženičko ponevác posledný vlak neberie voly, preto až rano prídem!«

Uprimná odpoveď.

Pán: »Slečo, s kým má to šťastie tancovať?«

Slečna: »So mnou.«

Veda.

Učbár: »Jako povstáva severné svetlo?«

Kandidát (v zmätku ruky si trie): »Zas som to zabudol!«

Učbár: »Je to hrozná ztrata pre vedu! Lebo ste Vy opravdu ten jediný človek, ktorý jednúc vedel, jako severné svetlo povstáva; a práve Vy ste — musel zabudnúť!«

Knižná polica.

Katolíckému ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovenský písať a vôbec reč svoju materinskú tak znať, jako sa svedčí, tomu odporúčame nasledovné diela:

1) Slovenský Pravopis od Dra S. Czambela v Budapešti. Isabella ulica číslo 68.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenska Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice není možno dobre písať!

Vyzvanie

ku všetkým katolíkom Uhorska!

Poistujúca spoločnosť „UNIO CATHOLICA“, učinkuje už štyri roky v Uhorsku a je všeobecne obľúbená. Počítuje viac než 28,000 údob. — Tie posávad vyplatené škody obnášajú 400,000 korún.

Kostolné zvony

sa poistujú i proti puknutiu alebo zlomeniu.

Prosíme všetkých katolíkov, aby vstúpili do nášho spolku; takí katolíci ale, ktorí chcjú mať jednatelstvo, nech sa tiež obrátia na nás. — Ústav vypúšťa nových 2000 kusov účastin v cene 200,000 zl., jedna účastine tedy stojí 100 zl. — 10 %, t. j. 10 zl. sa má pri podpise, 90 zl. za pol roka splatiť.

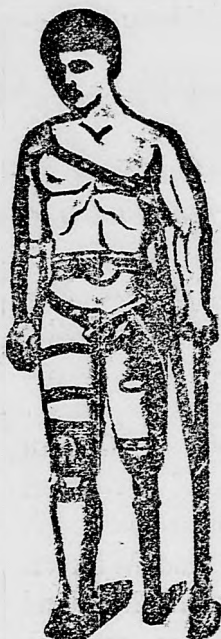
Podpisy na účastiny, osvedčenia na prístup ako poistený spoluúd alebo prosby o jednatelstvo maju sa poslať buďto v uhorskej, buďto v slovenskej alebo v nemeckej reči na

Všeobecné Zastupiteľstvo „UNIO CATHOLICA“

do PREŠPORKU,

Halászkapu-ulica číslo 8.

Znalec v prietrhových uväzkach.

J. Keletiho cis. kr. rakúsko-uhorska a belgicko kr. výhodná prietrhová uväzka od tých najhýrečnejších lekárskejších auktorit je za najlepšiu uznaná, nešmíka sa, nečiní neprijemný nátlak a mimoriadne je cielu primeraná.

Novota!!

Keletiho prietrhová uväzka z gummi, výhodou zaopatrená 1894. v mesiaci marci. Vyznačená v Brüsseli 1893. zlatou medáliou a skvostnou listinou. Pelotty úplne môžu sa až na prietrh položiť, s ochrankou z jeleňovej kože a s poistovacím pásom.

Ceny: na jeden bok 6 zl., na dva boky 12 zl.

Suspensorium, bruchová uväzka (elastická) krčová pančocha z gummi, brucho-podväzujúca, rovnodržiacia ústrojná šnúrovačka, umelecké nohy a ruky.

J. KELETI,

lekársko-hojičský mechaniker a fabrikant cis. a kráľovských uhors. výhodných prietrhových uväzek.

V Budapešti, IV., Koronaherceg-ulica číslo 17.

(v dome Servitov.)

20-20

Obrázkový cenník zdarma a bez poplatku.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA (BUDAPEŠT, BÁLVÁNY-U.

ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

RÉTAY A BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spelkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠTANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zas'avy. Monštrancie, kalichy, ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

2-13

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

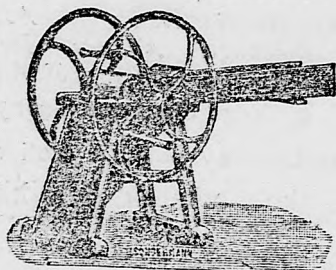
Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a tromi nožmi

č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—

s jedným pohonným kolom
a štyrmi nožmi

č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a tromi nožmi

č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—

s dvoma pohonnými kolami
a štyrmi nožmi č. III. zl. 36.50.

IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešakom na plevy a s 12 riečicami — — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyľia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—

Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným ryľom — — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné pily (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
	cena zl. 10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

12-15

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSEN MEGYE.)

„Krajinská uhorská vzájomne poisťujúca spoločnosť“

ktorejžto riaditeľstvo z nasledovných pánov pozostáva:

Predseda: gróf Gejza Teleky.

Podpredseda: Adalbert Čávoššy.

Údy riaditeľstva:

gróf Gejza Andrásšy, rytír Lev Ahsbaks, Aristid Dessenuffy, Adalbert Komjáthy, Ludvig Megyeri Krausz, Tomáš Pěchy, rytír Arnold Rothkugel, Adalbert Rudnyánszky, Koloman Szentkirályi, gróf Štefan Sztáray, Sigmund Szőnyi, gróf Alexander Teleki.

Hlavný správca: Sigmund Szőnyi.

Za najlacnejšie ceny poisťuje proti ohňu:

potravu, zbožie, budovy, ako i všetok pohyblivý majetok gazdov.

Prosíme ct. obecnstvo, aby si poistenie spomenutých predmetov

pri tamejšom našom jednatelovi

alebo u nižej podpísaného vykonať ráčilo.

V NITRE

J A N D E Á K

V NITRE

Hlavný jednatel „Krajinskej Uhorskej Vzájomne Poisťujúcej Spoločnosti.“

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hreď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížičky pre údy občianskych spolkov a knížičky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.